

טיפוח! זה עוד לא הכל. בסיכום השנתי שהתקבל בפ"1, הבסיס לחישוב הפרש חמ"מ חזוי הוא 8,646, דבר המעורר גיחוך ומנותק מכל מציאות כלכלית.

אני יודע מהיכן נובע ההבדל העצום ויש בכך הצדקה טיפוחית, אך בשום פנים ואופן אין בכך הצדקה כללית.

דעה זו מביאה אותי לענין, אשר לשמו בלבד היה כדאי לטרוח בכתיבת רשימה זו.

לדעתי יש להפריד את מערכת הדיווח הטיפוחית ממערכת הדיווח הכלכלית. בעתיד יעשה הדבר על ידי מערכת הדיווח האזורית, אך עד שיבוא היום על המערכת הקיימת לספק לנו נתונים אמיתיים, על מנת שיהיה באפשרותנו לקבל החלטות נכונות.

"רווח" נוסף מרשימה זו עשוי להיות מציאת שיטה לדגימת השומן מן הפרות הבודדות, שתוצאותיה תהיינה דומות ככל האפשר לאחוז השומן הכללי. לדעתי, הטכניקה של בדיקת השומן היא נכונה. אבל הטכניקה של לקיחת הדוגמה השתבשה לחלוטין, דבר המביא להפרש הקיצוני שבין הבדיקה הבודדת לבדיקה הכללית.

לסיכום, חבר נתיב הל"ה הנשאל כמה חלב מניבות פרותיו, מה עליו להשיב? 8,646 ק"ג או אולי 9,199, אפשרי גם 9,390, ומתקבל על הדעת 9,425 וקיימת גם אופציה של 9,493! ואילו מה יותר פשוט מהתשובה: "פרותינו הניבו 9,479 ק"ג חלב עם 3.16% שומן". ואם נשווה זאת למציאות הכלכלית, אף נראה שהמרחק אינו רב ביותר.

בעזרת נתונים אלה ערכנו מספר חישובים: טור 5 הוא חמ"מ כפי שחושב מתוצאות טור בדיקת השומן הכללית. טור 7 הוא חמ"מ בפועל, כפי שחושב בעזרת נוסחת הטיפוח הקיימת על בסיס אחוז השומן בתנובה.

טור 8 מראה את כמות החלב כפי שחושבה לפי שיטת התשלום הקיימת כיום (חוזר תנובה מיום 12.09.82).

הטור האחרון, היינו תנובת החלב, מחושב לפי חמ"ש.

עד 1974 נמדד החלב בעבודה הטיפוחית לפי ערכו הקלורי. 1 ק"ג שומן היה שווה בערכו ל-16 ק"ג חלב, ובליטר חלב עם 3.5% שומן ניתן לשומן משקל של 56%. גם אז לא זכו לאוזן קשבת החברים, שהעזו לכפור בגישה הכלכלית של שיטת חישוב זו. היום הדבר נראה ברור מאד ומעורר גיחוך.

נראה לי, שהבוקר בשטח תמיד הקדים את ועדת הטיפוח בגישתו הכלכלית. היום ישנם מחשבים אזוריים המספקים את נתוני תנובות החלב האמיתיות ולא מכמתים אותם (מלשון כמות) לצרכים שהם זרים לכלכלה. במידה שלא נהיה ערים לעיוות הקיים בשיטה הנוכחית, יזנחו רבים מאיתנו את כרטיס ספר העדר ויפנו למחשב האזורי.

אם נזכר שבעבודה הטיפוחית בארץ מדברים על התקדמות בסדר גודל של עד 70 ק"ג בשנה, הרי ההבדל בתוצאות כל הטורים שהבאתי בטבלה מראה שלפי שיטות חישוב שונות – מחמ"מ פרטי (9,199) עד לחלב בפועל (9,493) – "הרווחנו" בהבל קולמוס לכל הפחות 4 שנות

חמ"מ או חמ"ט – איזה הוא הנכון לטיפוח?

תגובה למאמרו של מוטי אישיאיר בחוברת 180

חיים שטורמן, "און"

החלטות נכונות יותר, ובזה ערכם הגדול. גם מוטי מציין בפתח מאמרו ש"כעקרון החמ"מ הוא מושג נכון ואמיתי, המעניק שיפוט לתרומה הכלכלית של הפרה ושל פרי הטיפוח".

הוויכוח על השימוש בנוסחאות שונות לתיקוני התוצאה הערומה במשק – עתיק מאד. לדעתי התיקונים, כאשר הם נכונים, מקרבים אותנו לאמת, ולכן מאפשרים לנו לקבל

בין שתי השקילות האחרונות מחולק בחלב השקילה שלפני אחרונה.

כך גם עושים בתוכנית "מיגר" וזה אינו נכון. יש לעשות זאת כפי שנעשה בדף פ'1, בו מחושב האחוז כהפרש בין שתי השקילות האחרונות מחולק בחמ"מ שיא של הפרה. הסיבה לכך היא שבימים 76-275 אחר המלטה, הירידה בתנובה היומית בפרה הממוצעת היא קווית (לינארית). בממוצע קיימת ירידה חודשית של כ-6% מחמ"מ שיא בפרות וכ-3% במבכירות. לכן מובן שיש לבדוק את שיעור השינוי החודשי ביחס לבסיס קבוע - חמ"מ שיא - ולא ביחס לבסיס משתנה כל חודש.

תיקון זה יש להכניס בהקדם לדפי ההתראה החודשיים.

ובדרך אגב, הערות עירניות כמו המאמר הנ"ל ומציאת שגיאות על ידי הרפתנים, הם סם החיים של תוכנית מדויקת ועדכנית, וכל המוסיף - הרי זה משובח.

התאחדות מגדלי בקר
ובוקרי ישראל
יחד עם כל מוקיריו
מתאבלים על מותו של

יעקב עצמון ז"ל

חלוץ ענף הרפת, מראשוני המדריכים,
עורכו הראשון של "משק הבקר והחלב"
וידיד נאמן של דורות רפתנים רבים

אנו מתאבלים על מותו של

יעקב עצמון ז"ל
ראשון מדריכי הבקר

מדריכי הבקר בשה"מ,
משרד החקלאות

כפי שהראה משה הימן, בחירה מוצלחת של עתודה היום, תשפיע באופן נרחב על המשק הישראלי רק כעבור 11-12 שנים, כלומר כאשר תגענה אלפי נכדותיה לייצור מלא. לכן אין אפשרות ואין טעם בהתאמת הישוב החמ"מ בקריטריונים לבחירת עתודות למצב הנייד של המלאי במחסני תנובה, או החלטת פקיד זה או אחר במשרד האוצר.

מכאן שההחלטה, על בחירת עתודה בהתחשב בחמ"מ קבוע, היא מוצדקת גם לפי תוכן מאמרו של מוטי. מצד שני, כאשר מתקבלות החלטות במשק על הוצאת פרות נמוכות תנובה, ישנה בעיה. ההפרש החזוי שלהן בתחלובה הנוכחית מופיע בחמ"מ, ושם הוא כן יכול להשפיע. דא עקא, שאם נעשה את אותו החישוב שעשה מוטי לגבי ההבדלים בחמ"מ בשתי שיטות החישוב, לגבי פרה נמוכת תנובה, למשל עם 6,000 ק"ג חלב, נקבל הפרשים של כ-150 ק"ג חמ"מ שנתי. הבדל כזה ישפיע מעט מאוד על דירוג הפרות להוצאה, יחסית לשיקולים אחרים כמו עטין, אב וכד'.

בנוסף לכך, ההערה, שבעבר הפסדנו עתודות גבוהות תנובה בחלב ונמוכות בשומן, בגלל נוסחת החמ"ש, איננה מדויקת. הפסדנו אותן בגלל החלטה על סף מינימום שומן בקריטריונים לבחירת עתודות. אין זה משנה, כמובן, שהתוצאה והערכת הנוק שכתובים במאמר הן נכונות, וטוב שביטלנו סף זה.

היבט נוסף לכל הפרשה הוא מן הבחינה הטכנית של גודל הנייד. אם מקובלת ההחלטה על גודל הדף של דו"ח פ'1, ובו שורה לכל פרה, יש לדעת שצפיפות הטורים בו היא כמעט מקסימלית, ואם נדפיס בו חלב לחוד ושומן לחוד, יהיה צורך לשנות את מבנה הדו"ח או לוותר על נתונים אחרים. מכאן שהמציע לשנות, חייב גם להציע איך, כדי שאפשר יהיה להחליט. אין כל הכתוב לעיל אומר שהכל נכון בדו"חותינו. למשל, מי שעוקב אחר הפרות שאחוז השינוי שלהן שלילי יותר מ-20 בדו"ח פ'1, יווכח שהרשימה אינה זהה לזו המופיעה בדפי ההתראה הקטנים. וזאת למה? משום שבדפי ההתראה מחשבים את האחוז כהפרש